

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kisházi János ügyvéd által képviselt felperesnek, a Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Nagy Szilárd ügyvéd által képviselt alperes ellen, szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2020. február 18. napján meghozott, 33.G.40.558/2019/27. számú ítélete ellen, a felperes részéről 28. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 17.780 (tizenhétezer-hétszáznyolcvan) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes mint adós 2008. október 22-én svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött az alperes jogelődjével mint hitelezővel. A szerződés 7. pontja - egyéb más feltételek mellett - a következőket is tartalmazza: „Deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztőrészek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nem csak az esedékes törlesztőrészek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tartozást is növeli. A hitelszerződés lejárat előtti megszűnése, vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam-különbözet egy összegben esedékessé válik. Az adós kijelenti, hogy tudatában van a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázatának, és vállalja ennek következményeit.” A felek a kölcsönszerződés részévé tették az alperes jogelődjének üzletszabályzatát. Az üzletszabályzat 18.3.4. pontja a kölcsönszerződés 7. pontjába foglalttal azonos tartalmú tájékoztatást tartalmaz az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozóan.
- [2] A felperes a keresetében a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte. Kérte továbbá, hogy a bíróság határozatának meghozataláig nyilvánítsa hatályossá a szerződést, és kötelezze az alperest 562.228 forint, valamint a perrel felmerült költségei megfizetésére. Hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazza a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés e) pontjában előírt tartalmi

elemeket, ezért semmis. Hivatkozott arra is, hogy az alperes jogelődjétől nem kapott megfelelő tájékoztatást az árfolyamváltozás kockázatáról, ezért tisztességtelen a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát kizárólag reá hárító feltétele. Kifejtette, hogy a tisztességtelen feltétel nem jelent rá kötelezettséget. Az volt az álláspontja, hogy a kölcsönszerződés nem teljesíthető a tisztességtelen feltétel nélkül, ezért a feltétel tisztességtelensége az egész kölcsönszerződés érvénytelenségét eredményezi. Okfejtése szerint a kölcsönszerződés 7. pontjába és az üzletszabályzat 18.3.4. pontjába foglalt tájékoztatás nem felel meg a (Hpt.) 203. §-ában, a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban, valamint az Európai Unió Bíróságának (EUB) C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben megfogalmazott követelményeknek. Hangsúlyozta, hogy az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatásnak nem csak nyelvtani szempontból kell érthetőnek és világosnak lennie, hanem tartalmi szempontból is. Ez azt jelenti, hogy a tájékoztatás alapján a fogyasztónak tisztában kell lennie a kockázat hatásaival és következményeivel, és előre kell látnia, hogy a kockázat folytán milyen okból és milyen mértékben módosulhatnak a szerződésben megállapított kötelezettségei.

- [3] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Védekezésében kifejtette, hogy a kölcsönszerződés tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét és esedékességét, ezért a szerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában előírt követelményeknek. Az volt az álláspontja, hogy jogelődje kölcsönszerződés 7. pontjában és az üzletszabályzat 18.3.4. pontjában megfelelően, érthetően és világosan tájékoztatta a felperest az árfolyamváltozás kockázatáról, mert a tájékoztatásból a felperes tudomást szerezhetett a kockázat fennállásáról, és felismerhette, hogy a forint árfolyamának gyengülése esetén növekedni fog mind az esedékes törlesztőrészlet, mind a hátralékos tőketartozás forintban kifejezett összege. A tájékoztatás alapján a felperes nem gondolhatta alappal, hogy a kockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli. A megfelelő tájékoztatásra tekintettel nem tisztességtelen a szerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre hárító feltétele, és e feltétel tisztességtelensége nem válthatja ki a teljes kölcsönszerződés érvénytelenségét.
- [4] Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 28.000 forint + Áfa perköltséget. Ítéletének indokolásában tényként állapította meg, hogy külön kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült, de az alperes jogelődje a kölcsönszerződés 7. pontjában és az üzletszabályzat 18.3.4. pontjában tájékoztatást adott a felperesnek az árfolyamváltozás kockázatáról. Tényként állapította meg azt is, hogy az alperes jogelődjének képviselője a szerződéskötés előtt a felperes rendelkezésére bocsátotta a kölcsönszerződés tervezetét, ezért a felperesnek lehetősége volt a szerződés tanulmányozására és annak mérlegelésére, hogy az árfolyamváltozás kockázatának ismeretében kíván-e deviza alapú kölcsönszerződést kötni. Ugy foglalt állást, hogy a tájékoztatás megfelel a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseibe, a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatában, valamint az EUB C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben megfogalmazott követelményeknek. Tényként fogadta el, hogy a felperes nem kapott az egyébként megfelelő írásbeli tájékoztatástól eltérő tartalmú tájékoztatást az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozóan. Mindebből azt a jogi következtetést vonta le, hogy nem tisztességtelen a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre hárító feltétele, és e feltétel tisztességtelensége nem eredményezheti a teljes kölcsönszerződés érvénytelenségét. Rámutatott, hogy a kölcsönszerződés tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét és esedékességét, ezért megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltaknak.
- [5] Az ítélet ellen, annak megváltoztatása, keresetének teljesítése, valamint az alperes első- és másodfokú perköltségben marasztalása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében kifejtette, hogy az általános szerződési feltétel akkor tisztességtelen, ha sérti a tisztesség és

jóhiszeműség követelményét, és a feltétel alkalmazójával szerződő fél hátrányára állapítja meg a felek szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit. Hangsúlyozta, hogy aránytalanságnak nem a szerződésben kikötött szolgáltatások, hanem a felek szerződésben meghatározott jogai és kötelezettségei között kell fennállnia. Kiemelte, hogy az árfolyamváltozásra vonatkozó tájékoztatás nem azonos a kockázat áthárításával. Álláspontja szerint a tájékoztatásnak tartalmaznia kell, hogy az adósnak a futamidő alatt mindvégig a kikötött devizanem forinthoz viszonyított árfolyam alapján számított törlesztő részletet kell fizetnie, az árfolyamváltozás a felek által nem befolyásolható körülményektől függ, amelyeknek a teljes futamidő alatt bármikor bekövetkezhetnek, ez a fogyasztóra nézve fokozott kockázattal jár, mert ennek következtében a fizetési kötelezettségei korlátlan mértékben megemelkedhetnek, és hogy az árfolyamváltozás kockázatát a kedvezőbb kamatmérték ellenében vállalja. Ismét hivatkozott arra, hogy a világosság és érthetőség követelménye nem csupán nyelvtani érthetőséget jelent, hanem a szerződésnek átlátható módon tartalmaznia kell az átváltási mechanizmus konkrét működését annak érdekében, hogy a fogyasztó értékelni tudja a kockázat őt érintő gazdasági következményeit. Érvelése szerint a kölcsönszerződésbe foglalt tájékoztatás nem felel meg ezeknek a követelményeknek, mert abból nem tűnik ki, hogy a forint árfolyamának jelentős gyengülése a törlesztőrészek jelentős emelkedésével jár, ez pedig a felperest nehéz gazdasági helyzetbe hozhatja. Előadta, hogy a fogyasztónak a tájékoztatást megfelelő idővel a szerződéskötés előtt kell megkapnia. A tájékoztatásnak ki kell terjednie a tagállami fizetőeszköz súlyos leértékelődésének lehetőségére, és alkalmasnak kell lennie arra, hogy a fogyasztó fel tudja mérni a kockázatnak a szerződésből eredő fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását - azt, hogy fizetési kötelezettsége bármilyen irányban és mértékben megváltozhat. Kiemelte, hogy a perbeli kölcsönszerződés fogyasztói szerződés, ezért a tájékoztatásnak meg kell felelnie a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésében, valamint az EUB C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben foglaltaknak is. Okfejtése szerint a felperesnek adott tájékoztatás ezeknek a követelményeknek sem felel meg, mert a kölcsönszerződés nem tartalmazza a kölcsön devizában kifejezett összegét és a törlesztőrészek számításának mechanizmusát, a tájékoztatás alapján pedig a felperes nem tudta értékelni az árfolyamváltozás kockázatának a szerződésből eredő fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását. Hivatkozott **R. L. K.** tanú vallomására, amely szerint a tanú szóban arról tájékoztatta a felperest, hogy az árfolyam és a törlesztőrészek nagysága 1-2 %-kal változhat. Álláspontja szerint ennek a tájékoztatásnak az alapján alappal feltételezhette, hogy őt csak korlátozott mértékben terheli az árfolyamváltozás kockázata. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a kölcsönszerződés semmis a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján, mert nem tartalmazza a törlesztőrészek összegét, illetve a törlesztőrészek összege a szerződés rendelkezései alapján nem számítható ki, nem állapítható meg.

- [6] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta. Továbbra is hivatkozott arra, hogy a jogelődje által a felperesnek adott, az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatás megfelel azoknak a követelményeknek, amelyeket a magyar és a közösségi jog támaszt a tájékoztatással szemben, ezért nem tisztességtelen a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre hárító feltétele. Ismét előadta, hogy a kölcsönszerződés tartalmazza a törlesztőrészek számát, összegét és esedékességét, ezért a szerződés nem érvénytelen a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelemben bírálta felül az elsőfokú ítéletet [Pp. 228. § (4) bekezdés].

- [8] A felperes fellebbezése alaptalan.
- [9] Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészíti azzal, hogy az üzletszabályzat 18.3.3. pontjának utolsó bekezdése szerint „Amennyiben az ügyfélnek nincs hátralékos tartozása, jogában áll írásban kezdeményezni ... a deviza alapú szerződés alapján fennálló hátralévő tőketartozásának forint alapra történő konvertálását a következő törlesztőrészlet esedékességével.”
- [10] Egyebekben az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésével az ítélet tábla is egyetértett, azonban a döntés ítéletben kifejtett indokaitól eltérő okból, az alábbiak szerint:
- [11] A felperes mint adós és az alperes jogelődje mint hitelező között a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 523. § (1) bekezdésében körülírt, deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, amely a Ptk. 685. § e) pontja alapján fogyasztói szerződésnek minősül.
- [12] A deviza alapú kölcsönszerződések sajátossága, hogy a forint devizához viszonyított árfolyamának változása befolyásolja az adós által a kölcsönszerződés alapján fizetendő törlesztőrészletek és a hátralékos tőketartozás forintban kifejezett összegét - az árfolyam változása a törlesztőrészletek és a tőketartozás összegének változásával jár. Ezért az árfolyam változása kockázatot jelent az adós számára.
- [13] A peres felek között nem volt vitás, hogy az alperes jogelődje egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétellel teljes mértékben a felperesre hárította az árfolyamváltozás kockázatát. A felperes a keresetében arra hivatkozott, hogy megfelelő tájékoztatás hiányában tisztességtelen ez a szerződési feltétel.
- [14] A Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.
- [15] Ennek a törvényi rendelkezésnek az alapján a felperes a fellebbezésében helyesen hivatkozott arra, hogy a szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapításához két feltételnek kell egyidejűleg teljesülnie: egyrészt a feltételnek egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára kell megállapítania a felek szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit, másrészt ezt a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével kell megtennie.
- [16] A Ptk. 209. § (2) bekezdése kimondja, hogy a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.
- [17] A perbeli kölcsönszerződés részévé vált üzletszabályzat 18.3.3. pontjának utolsó bekezdése lehetőséget adott a felperesnek arra, hogy kezdeményezze a szerződésből eredő tartozásának forint alapúra váltását. Ez a szerződési feltétel lehetővé tette a felperes számára, hogy tartozásának forint alapúra váltásával a kölcsön futamideje alatt bármikor, a jövőre nézve megszüntesse az

árfolyamváltozásból származó kockázatot, valamint annak reá nézve hátrányos következményeit, és a módosítás időpontjától olyan helyzetbe kerüljön, mintha forint alapú kölcsönszerződést kötött volna. Ilyen módon ez a szerződéses kikötés módot adott arra, hogy a felperes az árfolyamváltozás kockázatát és e kockázatnak a fizetési kötelezettségeire gyakorolt kedvezőtlen hatásait a jövőre nézve egyoldalú nyilatkozattal nyomban akkor kiküszöbölje, amikor ezeket első alkalommal tapasztalta. Az üzletszabályzat 18.3.3. pontjának utolsó bekezdésébe foglalt szerződési feltétel megfelelően ellensúlyozza az árfolyamváltozás kockázatát korlátozás nélkül a felperesre hárító szerződéses kikötéseket, mert lehetővé teszi az árfolyam felperes számára kedvezőtlen változásával járó érdeksérelem elhárítását, és az árfolyam kedvezőtlen változása miatt megbomlott érdekegyensúly helyreállítását. Ezért az árfolyamváltozás kockázatát korlátozás nélkül a felperesre hárító szerződéses kikötések nem bontják meg egyoldalúan az alperes javára a felek szerződésből eredő jogainak és kötelezettségeinek egyensúlyát. Erre figyelemmel az árfolyamváltozás kockázatát korlátozás nélkül a felperesre hárító szerződési feltételek a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján nem minősülnek tisztességtelennek.

- [18] Az üzletszabályzat 18.3.3. pontjának utolsó bekezdésébe foglalt feltétel miatt az árfolyamváltozás kockázatát teljes mértékben a felperesre hárító szerződési feltételek tisztességtelensége akkor sem lenne megállapítható, ha az alperes jogelődje által a felperesnek adott tájékoztatás nem megfelelő, ezért a tájékoztatás megfelelőségének a tisztességtelenség megítélése szempontjából nem volt ügydöntő jelentősége. Mivel az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre hárító szerződési feltétel nem tisztességtelen, nem állapítható meg a kölcsönszerződés érvénytelensége e feltétel tisztességtelensége miatt.
- [19] A Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja értelmében semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét, és a törlesztési időpontokat.
- [20] A kölcsönszerződés egyedi része és az üzletszabályzat együtt alkotják a kölcsönszerződést, ezért a szerződés egyedi részének és az üzletszabályzatnak az együttes vizsgálatával kell megítélni, hogy a szerződés tartalmazza-e a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott tartalmi elemeket.
- [21] A kölcsönszerződés egyedi részének 7. pontja rögzíti, hogy a törlesztőrészletek száma 120, összege pedig havonta 33.360 forint. A törlesztési időpontokat az üzletszabályzat 21. pontja határozza meg. Ilyen módon a kölcsönszerződés tartalmazza a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott valamennyi tartalmi elemet, ezért a kölcsönszerződés érvénytelensége a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján sem állapítható meg.
- [22] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, és az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2020. július 2.

Világhy^{né} dr. Böcskei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Lente Sándor s.k.
előadó bíró

dr. Csóka István s.k.
bíró